

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Vojna za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 198. — STEV. 198.

NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 24, 1935. — SOBOTA, 24. AVGUSTA 1935.

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

ANGLIJA JE ZAPRETI LA MUSSOLINIJU Z VOJNO

ZATVORITEV SUEŠKEGA KANALA BODO SMATRALI LAŠKI VLADNI KROGI ZA VOJNO NAPOVED

Anglija se bo poslužila armade in mornarice v zvezi z drugimi državami. — 4. septembra preneha embargo na orožje. — Kabinet je sklenil gospodarski in finančni bojkot. — Kazen za Italijo pomeni vojno.

LONDON, Anglija, 23. avgusta. — Anglija je stisnila svojo železno roko pod židano rokavico. Kabinet je sklenil organizirati finančni in gospodarski bojkot proti Italiji, ako prične vojno z Abesinijo. Obenem pa tudi Anglija ponudi vso svojo vojaško in mornariško silo drugim državam. Z drugimi besedami: Anglija je pripravljena iti v vojno, ako bo Italija ogrožala angleško kolonialno nadvlado.

Kabinet je sklenil, da gre kar najdalje v svojem prizadevanju, da odvrne vojno, toda ob istem času je nad Mussolinijevo glavo obesil Damoklejev meč, da pri njem s silo doseže popolno pripravljenost za mirno poravnavo spora.

Kabinet je v namenu, da pokaže svojo dobro voljo, sklenil, da obdrži embargo na orožje, ki sedaj zadene samo Abesinijo. Toda embargo preneha 4. septembra, ko se sestane svet Lige narodov, da razpravlja o abesinsko-italijanskem sporu. Ministrom je podeljena oblast, da prekličejo embargo, kadar se jim zdi primerno.

Anglija namerava tudi skupno z drugimi državami zapreti Mussoliniju pot v Vzhodno Afriko — Sueški kanal.

Kabinet je sklenil, da skupno s Francijo najde nove predloge, katere bi Il Duce sprejel, mesto da bi šel v vojno. Do zasedanja Liginega sveta je samo še 12 dni, tedaj pa tudi v Abesiniji konča deževna doba in tedaj namerava Mussolini udariti. Delati je tedaj treba naglo.

Za sedaj pa Anglija ne bo iskala sodelovanja Združenih držav. Toda do tega bo prišlo, ako bodo okoliščine kazale, da je to potrebno.

Oboroženi nastop proti napadalni državi je po določbah Liginih pravil mogoč, se do sedaj Liga narodov tega še ni poslužila. Anglija pa se sama ne bo poslužila oboroženega nastopa, temveč samo v soglasju z ostalimi članicami Lige narodov.

Ministri se bodo vrnil na počitnice, ki so jih morali zaradi kabinetske seje prekiniti. Od sedaj naprej se bodo diplomati borili za mir.

Največ dela pri tem bo odpadlo na stotnika Anthony Edena, ki je na kabinetsni seji zahteval oster nastop proti Italiji.

Ministrski predsednik Stanley Baldwin se bo vrnil v Francijo. Zunanji minister sir Samuel Hoare bo ostal v svojem uradu v stalnem stiku s položajem.

RIM, Italija, 23. avgusta. — Uradni list "Giornale d'Italia" pravi v svojem uredniškem članku, da bi vsaka kazna, ki jo nameravajo druge države naložiti Italiji zaradi kršitve mednarodnih pogodb, pomenila vojno.

List pravi, da je zahteva angleških listov, da Anglija zapre Sueški kanal proti Italiji in da je preklican embargo na orožje za Abesinijo, "sovražni čin" ki more obe državi zaplesti v vojno.

Po mnenju "Giornale d'Italia" tak nastop Anglije ne bo samo prenesel afriškega spora v Evropo, temveč bi zanetil cel svet.

Nemiri na Hrvatskem in v Dalmaciji

PREDSEDNIK JE IMENOVAL RAZSODIŠČE

Razsodišče bo imelo odločiti glede stavke v Camdenu. — Obe strani morata do torka predložiti svoje izjave.

Camden, N. J., 23. avgusta. — Po poročilih iz Washingtona je predsednik Roosevelt postavil razsodišče, da poravnava stavko v ladjedelnici v Camdenu. Za predsednika razsodišča je bil imenovan vpokojeni admiral Henry A. Wiley, drugi člani pa so Robert Bruce iz New Yorka in polkovnik Frank P. Douglas iz Oklahoma City, Okla.

Komisija je od predsednika prejela naročilo, da nemudoma prične s preiskavo in dožene dejstva, na podlagi katerih mora biti v 60 dneh izrečena odločitev. Posamezne točke preiskave je predsednik Roosevelt navedel v svojem naročilu.

Roosevelt je prišel do te odločitve po konferenci s pomožnim mornariškim tajnikom Henryjem L. Rooseveltom in z delavsko tajnico Miss Frances Perkins.

Ladjedelnica je last New York Shipbuilding Company in je mornariški departament pri njej naročil več bojnih ladij, katere so pričeli graditi, ko je v maju izbruhnila stavka.

Po predsednikovem naročilu ima ladjedelnica najkasneje do torka podati svojo izjavo, ki bo dokazala, da je bila vsem delavcem, ki so 11. maja zastavali, dana priložnost, da so zaprosili za delo in da jih je ladjedelnica zopet sprejela. Ravno tako mora tudi delavska unija do torka podati izjavo, s katero bo razglašen konec stavke.

HRVATJE OBDOLEŽNI UMORA KRALJA

Aix-en-Provence, Francija, 23. avgusta. — Trije hrvatski revolucionarji so po več mesecih negotovosti glede svoje usode izvedeli, da je bila proti njim dvignjena obdolžba sokrivde pri umoru kralja Aleksandra. Policija zatrjuje, da so vsi trije priznali, da so bili zapleteni v zaroto proti kraljevemu življenju, da pa so bili dan umora 9. oktobra 1934 daleč od Marseillesa, kjer je bil kralj Aleksander umorjen.

ADDIS ABABA, Abesinija, 23. avgusta. — Cesar Haile Selassie ima veliko težavo pri tem, da vstrahuje svoje vojake in je zagrozil s smrtno kaznijo vsakemu Abesincu, ki bi grozil ali pa napadel kakega Italijana.

Tozadevno odredbo je cesar objavil, ker je bil italijanski konzul baron Muzzi Falconi obstreljen. Abesinski zunanji urad zatrjuje, da je bil konzul po neareči obstreljen, ko je bil na lovu.

KONVENCIJA DEMOKRATSKE MLADINE

Governor Earle in senator Duffy sta proslavljala Rooseveltovo politiko. — Farley je odgovoril opoziciji.

Milwaukee, Wis., 23. avgusta. — Na narodni konvenciji Mladih demokratov je imel vodni govor governor George H. Earle iz Pensylvanije. Odločno je napadal nekdanjo Hooverjevo politiko ter rekel, da je New Deal prerodil ameriški narod.

Takoj za njim je govoril zvezni senator F. Ryan Duffy iz Wisconsin, ki istotako ni mogel prehladiti predsednika in njegove politike.

Na konvenciji je udeleženi petnajst sto mladih demokratov iz vseh delov dežele, ki so začeli navdušeno ploskati, ko jih je Earle pozval, naj gredo pogumno v boj za ponovno izvolitev predsednika Roosevelt.

Los Angeles, Cal., 23. avgusta. — Generalni poštari James A. Farley je danes odgovoril nasprotnikom Rooseveltovega programa ter jim očital zlobnost in sebičnost.

Poštni mojster se je vrnil s počitnice, ki jih je preživel na Honolulu. Posebno je zavračal obdolžitve, da stremi Roosevelt po diktatorski oblasti.

KOMUNISTIČNI VODITELJ BO SOJEN

Berlin, Nemčija, 23. avgusta. — Bivši komunistični kandidat za nemškega predsednika Ernst Thaelmann bo v oktobru postavljen pred sodišče pod obdolžbo, ki je sedaj še tajna. Thaelmann se nahaja v ječi že od 1. julija 1933, ko je požar poškodoval palačo državnega zbora.

POROČEVALCI SE PRIPRAVLJAJO NA VOJNO

Addis Abeba, 23. avgusta. — Nekateri ameriški poročevalci, ki niso mogli dobiti stanovanja v tukajšnjih hotelih, stanujejo po preprostih kočah. Poročevalci Associated Press stanuje na primer v preprosti hiši, ki je bila nekoč hlev.

Poročevalci se resno pripravljajo na vojno. Kupili so osle, mule in orožje. Cepiti so se dali proti raznim boleznim ter nosijo pri sebi serum proti kačjemu piku.

DIVJANJE VIGILANTOV

Dva moža so namazali s smolo in ju povaljali v perju. — Po sodnijski obravnavi morata zapustiti okraj.

Santa Rosa, Cal., 23. avgusta.

Maskirani meščani, kakih 300 po številu, v Sonoma okraju so namazali s smolo in nato povaljali po perju dva osumljenca komunista, živinorejca Salomona Nitzburga in slikarja Jacka Green, katerega označujejo kot agitatorja. Trem drugim, restavratorki Ed Wolfu, George Fordu in C. Meyerju, katere lastniki farm za hmelj in sadje sovražijo, ker so sklicali zborovanje brezposelnih in so se farmerji bali ob žetvi stavke, so sicer s smolo in perjem prizanesli, toda so drugače z njimi kruto ravnali in so jih še izpustili, ko so obljubili, da bodo zapustili okraj.

Nitzburg se je s svojimi domačimi v svoji hiši blizu Two Rocks odločno postavil v bran, ko se je pred njegovo hišo pripeljal 30 avtomobilov in je množica med krilom navalila na hišo. Pozvali so ga, da pride iz hiše, toda v odgovor so iz hiše dobili strele iz lovske puške. Napadalec so se takoj razkropili. Iz hiše so še dalje prihajali streli, dokler menda obleganim ni pošlo streljivo. Vigilanti so nato pričeli metati v hišo solzne bombe in ko je Nitzburg, loveč sapa, prišel iz hiše, so ga prijeli. Njegova žena z otroci je prišla iz hiše ter se ji je posrečilo skupno z otroci pobegniti pred druhaljo. Isti prizor se je odigral pred Wolfovo hišo.

Kako očitno so se vigilanti pripravljali na ta napad, je razvidno iz tega, da so s seboj pripeljali celo časnikarskega poročevalca.

SENATOR WAGNER STAVI NOVE ZAHTEVE

Washington, D. C., 23. avgusta. — Newyorški senator Wagner je danes proslavljala "New Deal" ter dostavil, da se nikakor ne smemo zadovoljiti z dosedanjimi uspehi.

V prihodnjem kongresnem zasedanju morajo biti uveljavljene postavbe glede minimalnih plač in maksimalnega delovnega časa.

PROTIVNOJE DEMONSTRACIJE V AVSTRALIJ

Melbourne, Avstralija, 22. avgusta. — Tukaj je vprizorilo nad trideset tisoč moških in žensk veliko demonstracijo. Med demonstranti je bilo tudi precej Italijanov.

Kričali so: — Sram te bodi, Mussolini! Kruha daj italijanskemu narodu, ne pa gorčičnega plina!

TRIJE MINISTRI PODALI OSTAVKO; ŽIVKOVIČ SE JIM BO PRIDRUŽIL

BEOGRAD, Jugoslavija, 23. avgusta. — Stojadinovičev kabinet je pred resno krizo. Kot se naznana, so trije hrvatski ministri podali svojo ostavko regentu princu Pavlu, o močnem možu Jugoslavije, generalu Peri Živkoviču, pa se poroča, da se jim bo pridružil.

Vendar je še upanje, da bo mogoče odvrniti krizo do seje Male antante na Bledu 29. in 30. avgusta, toda še ni gotovo, ako bo to mogoče.

Poglavni vzrok političnega vznemirjenja, ki preti vreči Stojadinovičevu vlado, je anarhija, o kateri poročajo iz Hrvatske in Dalmacije. Ko so ljudske mase po več letih stroge diktature okusile svobodo, ne obvladujejo več svojih strasti. Ne zmenijo se za policijske odredbe in krajevne oblasti, odstavljajo občinske svetovalec ter jih nadomeščajo s svojimi pristaji; žalijo policijske in vojaške častnike, nosijo javno hrvatske zastave, pretepavajo in celo pobijajo svoje nasprotnike.

Spopadi po številu z vsakim dnem naraščajo in vojaški častniki prosijo za preemestitev, ker jim je prepovedano posluževati se orožja proti napadom, katerim so izpostavljeni po ulicah. Za take razmere vrača javnost odgovornost na vlado in zahteva novo vlado, ki bo vpegljala red in si pridobila podporo Hrvatov.

Druga težkoča pa je vstanovitve Jugoslovanske radikalne zveze, ki je združila srbske radikalce, slovenske klerikalce in bosanske muslimane v veliko stranko z enim programom in eno organizacijo. Hrvatski člani kabineta ne morejo biti člani te stranke, ki bo v kratkem postala vladna stranka.

Drugi vzrok za sedanjo krizo je, ker je sedanja vlada bila postavljena v namenu, da vodi vladne posle do časa, ko bi mogle biti nove volitve pod vodstvom nevtralnega kabineta. Vstanovitve nove stranke je dokaz, da se hoče Stojadinovič obdržati na vladi, mesto da bi valetji izročil nevtralni vladi in bi omogočil svobodne volitve.

General Živkovič je o položaju poročal regentu princu Pavlu in je baje zahteval premembo v vladi. Stojadinovič pa se smatra za dovolj močnega, da se more celo postaviti proti Živkovičevi opoziciji, katero podpira celo vojska. Stojadinovič ne bo odstopil kot je Bogoljub Jevtič. Vse je sedaj odvisno od odločitve princa Pavla.

Jasen dokaz nemirnega položaja na Hrvatskem je bil podan, ko je 200 političnih ujetnikov v soboto v kaznilnici v Lepoglavi blizu Zagreba vprizorilo demonstracije. Paznikom se niso pokorili in so razobesili hrvatske zastave ter so klicali psolve na kabinet.

V torek je bilo izdano pove-

lje za preemestitev teh ujetnikov v druge kaznilnice. Ujetniki so se temu uprli in pazniki so morali vstrahovati vsakega posebej, predno so jih mogli odpeljati v druge kaznilnice. Več ujetnikov je bilo ranjenih. Uradni krogi dolže, da so komunistični ujetniki vodili ta upor in so jim pri tem pomagali hrvatski nacionalisti.

JAPONCI ZAHTEVAJO ENAKOST

Japonska zahteva, da odpade mornariške razmerje z Anglijo in Ameriko. — Pripravljena je udeležiti se mornariške konference.

Tokio, Japonska, 23. avgusta. — Japonska je pripravljena udeležiti se mornariške konference v oktobru, kakor predlaga angleška vlada, pod pogojem, ako je sprejeta njena temeljna zahteva za skupno najvišjo mejo.

Ta sklep, ki ponavlja prejšnje stališče Japonske, je bil potrjen po konferenci med mornarico in zunanjim uradom in je bil sporočen v London z ozirom na zadnje angleško sporočilo o mornariški omejitvi.

Zunanji minister Koki Hirota ponavlja japonski protest proti objavi gradbenega programa, dokler ni določena skupna najvišja meja in zopet ponavlja, da kakovostna omejitev ni sprejemljiva, dokler ni določena tudi kvantitativna omejitev.

Ta odgovor kaže, da je japonsko stališče od lanskega leta neizpremenjeno, ko se je londonska konferenca razšla, ker je Japonska vztrajala pri svoji zahtevi enakosti z Anglijo in Združenimi državami.

Ta zahteva še vedno drži, četudi časopisje namigava bolj jasno kot kdaj poprej, da japonski gradbeni program, katerega bo objavila, kadar bo s pisano pogodbo priznana Japonski enakost, ne bo razburil Združenih držav. Toda temeljni in nepreklicni pogoj Japonske je, da ima pravico graditi bojne ladje do enakosti katerekoli druge države.

Advertise in
"Glas Naroda"

